

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Száchényi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedéssel szemben.

HIRDETME NYEK,

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztéséről és a
minden körülmények ide intézendők.

Írmentetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hónapra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasaspetitőr egyszeri beiktatásért 5kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitólár 4 hasaspetitőrt 20 kr.
Hirdetést vagy reklámat magában foglaló
ajánlatok sora 50 krajcár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Csütörtök Junius 13.

116. szám.

A magyar vasúti reform.

A magyar kormányának a kulturális és közgazdasági élet terén anyagi üdvös és mély nyomokat hagyott újításai már legközelebb egy újabb nagyhorderejű alkotással szaporodnak. Jövő augusztus hó 1-én a magyar államvasutak összes vonalain s az időközben államosított magyar-nyugoti és budapest-pécsi vasutakon, nemkülönben a magyar északkeleti s a kassa-oderbergi vasut magyarországi vonalain életbe lép a zóna-rendszer szerinti új díjszabás a személy-forgalomban.

Ezen újítás jelentőségét ma már a maga teljességében méltányolhatjuk, mert előttünk áll azon ismertetés, melyet a tarifákról a közlekedésiügyi miniszterium a hírlapok rendelkezésére bocsájtott. A reform lényege az, hogy a magyar államvasutak egész terjedelmes hálózatán pontosan az utazás, egyaránt, hogy Európában hasonló mérsékelt áraként sehol sem lehet utazni s a vasúti olcsóság tekintetében ezáltal csak Amerika hasonló Magyarországhoz.

A zóna-rendszer a távolságok kommasszációjába zseniális és nagyon praktikus beosztást nyújt. Az első és második zónában a helyi, vagy helyesebben a közelvidéki forgalmat könnyíti meg, úgy, hogy az utazás olcsósága valóban megkérdőjelezhetetlenül megkérdőjelezhető; mert az eddig csakugyan képtelenségnek látszott, hogy például innét Debreczenből a legközelebbi állomásra, Szoboszló vagy Hadháza 10 kr-ért lehessen utazni, vagy a második legközelebbi állomásra.

A távolabbi zónák árszabása szintén mélyen alatta áll az eddigi legolcsóbb kedvezményes tarifáknak; egy bizonyos távolságon túl pedig már megszűnik minden áremelkedés és a reform másik sarkpontja abban az előnyben fekszik, hogy vasuton utazókat ugyiszólván nem korlá-

tolja többé a vidék távolsága és elmehet az ország egyik szelétől a másikig, a meddig a magyar államvasutak vonalai érnek, a nélkül, hogy pénzügyi tekintetben meg kellene magát erőltetnie. Ezen meglehetősen kézzelfoghatóvá tételére elég csak a személyportó azon eredményeire utalnunk, hogy a legszerényebb viszonyok közt levő utas is akár szórakozásképpen ellátogathat Brassóba, Zágrábra, Kolozsvárra, Fiuméba, mert a vasúton fizet e rengeteg utért 4 frtot. Ha pedig Bécest akarja megtekinteni: 4 frt 50 kr-ért azt is megteheti.

A személyportó a távolságok kommasszációját általánosan megkönnyíti, elenyészteti a nagy távolságokat, közelebb hozza az ország vidékeit s ezzel az ország közönségét egymáshoz; a nagyszabású közlekedési reform után Magyarországon az utazóknak nem lesz többé messze semmi és utazási vágyát nem fészélyezik a távolság arányában fokozó költségek. A reform alapfogolata volt megvalósítani azt a tételt, hogy a vasut a nagy közönség, annak anyagi és kulturális hasznára szolgál. Eddig nem felt meg e földadatnak a vidéjének magassága miatt; eztán meg lesz adva a lehetőség, hogy e nagy közönség a vasutakat csakugyan használhassa is.

A személy-tarifá ily nagyarányú leszállítása pénzügyi tekintetben kockázatosnak látszik, mert a vasutak jövedelmét, ha csupán az eddigi eredmények rideg adatait vesszük, tetemesen megapadnak. Éppen azért a vasúti reform merész koncepciói, a melyre eddig az európai kulturálmok kormányai nem mertek vállalkozni. Ha a reform pénzügyileg is beitt: akkor a magyar kormányt fogja megilletni e lépésért a kezdeményezés dícsősége, s e reform terén más kulturálmok minket, a kik elől járunk, csak követni fognak.

Pedig nincs benne kétség, hogy az újítás pénzügyi szempontból is sikerre vezet és a személy-tarifák leszállítása nem hagy maga után esőkkendést a magyar államvasutak jövedelmében. Mert ki fogja pótolni a forgalom élénkülése. A mily mérvben lett könnyebb az utazás, oly mérvben emelkedik az utazási kedv; az ország minden vidéke hozzáférhetővé lett a nagy közönségnek, s ezért a nagy közönség főmegesebben fogja fölkeresni az ország minden vidékét és az év minden szakában népvándorlások útján érintkeznek a távollevővidékek. Maga a főváros pedig kiszámíthatatlan sokat nyert az újítás által, mert Baross (miniszter a zónák középpontjává tette. Budapest sokszorta jobban központja lesz Magyarországnak, mint eddig; a közlekedés könnyűsége és mesés olcsósága megszokszorozza benne az élénkséget és forgalmat, a rohamos fejlődésnek és virágzásnak ezen éltető elemét.

De ha még finánciális szempontból nem lenne is előnyös a változtatás: a kincstár esetleges csekélyebb jövedelmét százezerszeresen kárpótolják azon sokoldalú, kiszámíthatatlan eredmények, melyek üdvös következmény gyanánt a vasúti reform nyomába fognak járni. A tömeges, gyakori érintkezés hatalmas csatornája lesz a közműveltség terjedésének, az ország lakosságát összekötő közszellemnek, a magyarosodásnak és a vidékek könnyű hozzáférhetősége kiszámíthatatlan emeltyűje lesz a kereskedelemnek, iparnak, megélhetésnek, anyagi jólétnek.

Méltán hálával fogadhatja az egész ország a magyar kormány ezen újabb nagyhorderejű intézkedését, melynek megteremtésével Baross, a zseniális és erélyes közlekedési miniszter aránylag rövid kormányzatának sikereit fényes és igazi államférfiura valló újabb alkotással szaporította.

Helybeli párteletünk

A pártonkivüliség és a függetlenség párt.
A parlamenti kormányforma a pártelet medrében folyik. A különböző pártok különböző reformokat, aspirációkat, eszméket és intézményeket tűznek ki törekvéseik céljául és ezeknek a parlamentben leendő megvalósítása végett az egyes választókerületekben és lassankint az egész országban többséget szerezni iparkodnak. A küzdelemben, mit egymással folytatnak, lehet hevesebb és ingerült, s a választások körül különösen az ügyességnek, fortélynak, rábeszélésnek bizonyos nemei is meg vannak a gyakorlatban. Mindenik párt győzni akar természetesen, de a kisebbben maradás magában nem szűgyen, sőt néha csakugyan erkölcsi diadallal járhat. A hazának, a parlamenti életnek érdekei csak azt az egyet kívánják meg, hogy a politikai morál ezen küzdelemben is megőriztesse.

Áll pedig ezen politikai morál nemcsak abban, hogy tisztességtelen fegyverekkel, — ámitással, hazudozással, vesztetéssel és erőszakkal harcolni nem illik, hanem abban is, hogy a pártok a lételők alapjait képező elvek iránt komoly hűséggel viseltessenek.

Pártonkivüli párt tulajdonképpen képtelenség, e mellett gyanus és a választó bátoroság hiányát mutat. Egyes választó-nak van joga pártonkivülinek lenni, bár ez sem igen ajánlatos; de ez a gyakorlatban csak azt jelenti, hogy nem szavaz. Sőt még arra is van eset, hogy a parlamentben egyes képviselők kiléve egy pártból, pártonkivülinek lesznek, a mint ezt nem régen Szilágyi Dezső a jelenlegi igazságügyminiszter tette. De nem mulasztotta el indokolásul felemlíteni, hogy ezt csak rövid időre teszi és csakugyan ugy is volt. Ilyen esetekben az illető egyéniségnek politikai fontossága megmagyarázza és kimentí a pártonkivüliséget egy időre. De a ki ismeretlen politikus létre pártonkivüli

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Aranckának.

I.
Rólad szövdik édes álmom,
Te vagy valódi boldogságom,
Mi vágyó szívre üdvös lehet:
Te vagy maga a tiszta szeretet.

II.
Tied vagyok táj dalomban,
Rólad szól öröm-énekem,
Mi ez-mét, érzést, éltet adhat:
Te vagy én édes mindenem!

III.
Kedves vagy, mint a virázkadás
Gyöngéd, mint harmat a virágon,
Jó, hogy nem tudlak hasonlítani
Semmihez e széles világon!

Mátray Lajos.

Hol, és mikor táncoltam én először életemben?

— Emlékezés. —

„Bagoly“ valék: Egy esztendő diák. Pajpélet. Nem publikus, nem jogra menendő. Mai nyelven heted osztályos. Jogom volt legációba menni.

Igaz, hogy csak olyan legációba, mely a theologusoknak nem kellett; melyet ők a jövedelem csekély volta miatt ott hagytak, semmibe se vettek.

Nekünk baglyoknak azonban valódi jótémény, áldás volt. Hogyne! Két hétig nem kell magolni, leckére járni. Két hétig hegyen-völgyön lakodalom. Két hetet madármódra csicseregni át. S végül 12—14—16 forintot csatolni dobogó fiatal szívünk fölé. Tizenhat forint egy szegény, tizenhat

esztendő diák-fünek! Mit tudja Rotschild, mit tudja herceg Esterházy: mi a?! A terv készen volt.

Virágvásárnap utáni hétfőn Fekete Sándor kimegy előre haza Hajdu-Szoboszlóra, s jó ebédet készített szüleinek számunkra.

Mi indulunk utána kedden reggel, s déli tizenkét órára megérkezünk — természetesen gyalog. Megébedeltünk s tovább. Dányi Gábor, Szeghalmi Balázs, Fekete Sándor, Cziezi Kiss Lajos, Kovács Gyula nem utolsó ötös szövetség. Kinek, melyik falu rendeltetési helye, már nem emlékezem. Lányi a Tiszsa-Szent-Imre.

Fekete Sándornak már Szoboszlón elkellett tölünk válnia. Négyünknek Nagy-Kun-Madarasig kellett együtt mennünk. Irányunk ott ágazott szét. Unnep után ott kellett összehoznunk ismét. Ott szerket fogadnunk, — pénz kerülvén akkorára elég.

Tehát első stáció: Hajdu-Szoboszló! Gyönyörűen ragyog, fényes reggel. Hét óra. A város már mögöttünk. Csak a kedves két-ágú torony méltóságos harangjai, vagyis maradozó hangjainak uszó hullámai zsongtak még édesen utánunk. Istenem! A reggel ma is éppen oly derült, éppen oly vidám, éppen oly bódító szépen ragyog, oly mindenható hűvel áradoz: a szellő ma is oly üde, oly éltető, olyan balzsamos! A mezők ma is éppen oly báronyos simán zödelenek! És — mégis — mily véghetetlen különbség az akkor és ma között!

Akkor én is derült, vidám, ragyogó, üde, báronyosan sima — — —
Ma? — — hm, hm! Persze, persze, persze. Tehát mentünk, mendégeltünk. A madarak vertek, csattogtak — — — mi nevetünk, kacagunk. . . .

Tíz óra tájban kezdtünk türemlenkedni. Hisz csak két mértföld Debreczenhez Szoboszló. Kérdeztünk a szembejövő cizvisket; messzi van e még? Egy mértföld meg egy darab — volt a család hunyorgások közt adott lakonikus felelet. Csak később ér-

tettük meg, hogy az a darab több volt mint a mértföld.

„Sik a pusztá, se halma sem erdeje,
Sugár torony kilátzik a pusztába.“

— Dalogattunk.

„Költői ábránd volt mit eddig érzék.
Almodtán szépet, gyönyörűt!“

— Szavalgattunk.

Végre tizenkét óra felé vig megödi hangok ütök meg meg füleinket.

Fekete Sándor jön felvirágozott, harsánvan csengő legény-csapat élén, s öt-hat tagu kormos czigány banda kíséretében.

Fogadásunkra jönnek.
Apja a városzéli utcában lakott. Testvérhátja éppen lakodalmát ülte. Kéznel volt a czigány. Jótéle gabona-pálkás üvegeket forgatnak kezükben. Ölelgetjük, csókolgatjuk egymást, Eszünkbe se jut a fél napi fáradság. Hangos muzsika szóval szökdécelünk be az öreg Fekete uram házába Parádében minden.

Sürgés-forgás az asszony nép között. Barát-ságosan lobog a konyha. Az asztalok már megterítve. — Legényekkel, leányokkal, menyecskékkel hamarosan meges a kedves ismerkedés.

Pálkából, kalácsból, sonkából bőven kivéve részünket ásitozva gondolunk a tyuk-husos laska-levesre a jó féle jó töltött káposztára, melyeknek illata hova-tovább, ingerlőbben esiklandozza orrunk cimpáját.

Az esküvő már délelőtt tulesett a násznép. A piros posztag arcu tömött keblü, — gömbölyü karu, kareu menyecske szemérmesen, — de mégis vidor erélyel — állja a pajkosan rásegezett vizsga tekintetek ostromtűzét.

Asztalhoz ül a hófehér inges-gatyás, tarka virágu viganós ünnepi gyülekezet. — Vége lesz a pályának. Tünez az izesen párolgó étel. Fülcsengenek a széles száju üvegek, kancsók, teltett züdes borospoharak. Egymást érik a zamatos, körmönfont, szivből fakadt ünnepi köszöntések. Végre felállunk. Félrearakják az asztalokat. Megkezdő-

dik a táncz. Boldog vagyok és mégis kimondhatatlanul boldogtalan. Nem tudok táncolni, soha se próbáltam. Istenem! mennyi szép leány! Micsoda menyecskék! Mily gyönyörű menyasszony. Mindenki tánczol, — mindenki megtánczoltatja a menyasszonyt is. Csak én ülök, csak én nézek, csak én iszogatok magamban, zavaromban egyes-egyedül. — Mind jobban nézek. Majd felnézek a helyemből.

Miféle alamszi diák lehet ez? Talán nem is az. Arczom égett — szememet a szesz és a szegény érzete majd kiszorította üregéből; azt a bárgyu tartózkodást, azt a nyomoru félszet, mely nek közelében mindig oly idéttlen, unalmas tulajdonságom volt, elnyomta már a mámor. Tánczoltam volna én már a viczispánnéval is csak mertem, csak tudtam volna.

De szegényt valljak? Kikaczagának? Pedig az a menyasszony oly szép, oly elragadó! majd kicsattan az arcza, sziporkázik a szeme, hasadoz az ajka, daradoz a keble — s oh azok a széles, patyolatos teli fehér vállak!

A mint ülök, a mint nézek, a mint vágyódozom — hát egyszer csak, a percze magába maradt menyasszony mellett terem a dalias alkatu völgyény; mosolyogva deraka körül fonja karját s olyan Toldi Miklós-féle hatalmas bokázások között elem tánczol, s olyan tekintettel, anyai szeretettel, olyan mozdulattal, melynek ellentálni képtelenség, megkínál, felhi, hogy tánczoltassam meg már én is a menyasszonyt.

Felállottam. Ránéztem a menyasszonyra. Uristen! Hová legyek? Mi lesz belőlem? Kézen fogtam — — — és — csak az örökké való mindentudó Szentháromság tudja minő érzések közt — elkezdtem úgy tenni, mintha — — — tánczolnék.

Már ültömben, kinömben, eszembe jutott volt már nekem két tánczfigura a körmagyarból, mely-t otthon egy vakációban harmadéves theologus bátyámtól Segesvári Józseftől, mostani esperesüinktől tanultam. Az egyiket,

programmal akar a parlamentbe belépni, a mely parlament épen a pártok küzdelmének harcztere, — az vagy egyszerű nevétség válik, vagy nem politikai melléczélok elérésére spekulál, általában a politikai őszinteség megrontója. Érti ezt nagyon jól a választó polgárok óriási többsége országos értelemmel, a pártok egészséges gondolkozása csak a legkritikább esetekben enged pártönkivüli képviselőket a parlamentbe jutni és megkivánja jelöltjéül az őszinte pártprogramot. Mert a pártok szívesen járszák ki egymást, de nem igen tűrik, hogy valaki mindnyajukat egyiránt kijátsza. Az pedig, hogy pártokhoz tartozó választók pártönkivüli képviselőt küldjenek, teljes ellenmondás. Csak játszik a szavakkal az a jelölt, a ki azt mondja, hogy ő mint pártönkivüli elhatározásának teljes szabadságot megakarja őrizni a parlamentben. Mintha nem tudná mindenki, hogy bármely pártot tartozó képviselőnek elhatározása csekélyes szabadsága a parlamentben teljesen biztosítva van. A ki pedig a mai pártviszonyok közt annyi meggyőződést sem bírt magának szerezni, hogy melyik pártot csatlakozzék, az bizony igyekeztek ezt a meggyőződést először megszerezni és csak azután legyen képviselő. Ha pedig bátorsága nincs meggyőződését kimondani, akkor se a parlamentbe menjen, hanem menjen először, a hova a tréfás magyar közmondás szokott utasítani — Bátorba. Báranclyik országos pártok küzd, politikai meggyőződésre és fegyelmre alkalmas katona kell, nem pedig egyes portyázó, vagy a Bánkban szavai szerint lézengő Ritter. Mert azt csak mégis bajos elhinni, hogy egyes embernek, még ha Debreczenben született is, politikai bölcsesége több legyen, mint az összes parlamenté.

Egy szóval Debreczennek méltóságához, e város polgárainak egészséges észjárásához, egymással talán hevesen, de őszintén küzdő politikai pártjához teljesen méltatlan lenne, széles Magyarországon pedig csak egy nagy fejesváltást kellene, ha pártönkivüli képviselőt küldene a parlamentbe. A nevétségesség pedig avval tetézní, hogy a jelölt, — mint a „Debreczen“-ben olvassuk — egy olyan kérdést hangsúlyoz pártönkivülségének igazolására, a mely az országgyűlésen elő sem került, — mert eze országgyűlés tartamánál hosszabb időre törvényesen meg van oldva, a szabad vánterület kérdését, ez ellen valóban pártkülönbség nélkül kellene tiltakoznunk, a tisztelt jelölt urat ez idő szerint az irodalmi és tudományos működésre utalnunk és képviselőnek csak a jövő országgyűlés vége felé akkor léptetnünk fel, mikor ez a kérdés aktuálissá válik.

A politikai morál által kívánt hűség abban áll, hogy azok, a kik bizonyos párt

a könnyebbet „Kis harang“-nak hitták, de ahhoz is nagyon nehezen jutottam, annyira, hogy mivel állóhelyemből testem súlyát fölébenteni nem bírtam; bátyám két ágy vége közé állított s ott karjaim segítségével vetegetve, emelgetve magamat, jöttem bele. Erről átmentjük aztán a másik nehezebb és igazán szebb, mesterségesebb figurára.

Tehát, mint mondan, ültömben, theoretice, — mint a ki uszni szárazon tanul — végig végig gondolgattam, próbálgattam én e két figurát, s így most, midőn ott szédelegtem az ünep eszű királynéja előtt, — elkezdtem gyakorlatba venni a „Kis harangot.“

Egyikből a másikba, másikból az egyikbe jártam és aztán perczről-perczre eszevesztetebű, úgy hogy később semmikép nem akartam leténni a mennasszonyt. Szerettem volna karomban tartani örökké! s nagyon táncolni magamat vele!!

Mert hát nem egy könnyen lehet engem valamibe belegratni; de ha egyszer benne vagyok, rettenetes nehezen tudok belőle visszagrani.

Igy bizony, talán még most is ott járnám én azt az öttem örökre emlékeztető első nyilvános tánczomat, — ha — ha — legfelsőbb fokig eszigázott lelki, testi rendetlen állapotomban — egyszerre csak el nem ered az orrom vére. De eleredt. És pedig annyira, és pedig kérdetben, elragadtatásom miatt oly észrevetlenül, hogy bizony arra a hóféhér patyolatoss ingvállra is esett belőle egy pár piros csepp.

Mikorra újra kezdektem volna — már indolni kellett — Tisza-Szent-Imréről.

Mit volt mit tenni; összevissza ölelkezve, eszkölvé az ismerősöké lett legényesereggel elbuzsuzva Fekete Sándor barátunktól, tuláradt szívem, lelkem egész forróságával megszorongatva az égő csipkebokor arca mennyországnyak kezét, gondolva mindent, ki nem mondhatva semmit, néhéz fövel, nehéz szívvel neki indultunk a Nádudvar felé vezető széles országútnak.

E. Kovács Gyula.

meggyőződéssel bírnak, ezen meggyőződéskért alkotmányos uton bátran küzdeni is merjenek. És áll abban is, hogy valamely párt olyan másik párttal, a melynek alap és létfeltételei az övével semmiképen össze nem egyeztethek, általános fegyverszünetet még rövid időre se kössön. Az lehet, hogy egyes akárhány kérdésben minden pártnak nézete meg egyezik, de mindenki érzi, hogy épen a képviselőválasztás kérdése nem ilyen. Minden kérdésben lehet valami egyezkedést elképzelni, de a melyik párt épen a választásnál jogainak őszinte gyakorlását elmulasztja, csak azért hogy egy harmadiknak tegyen kárt, bizony csak magáról mond le és több kárt tesz magának mint ha erőlyes küzdelem után kisebbségben marad. Az a baratközs is, melyet mostanában a függetlenségi párt a marsekelt elenzékkel időről időre a parlamenten kívüli is folytat, csak kisebb részben mutatja a kormány párt iránti közös haragjuknak nagy ságát, mint kölesönös gyöngeségeket.

Nezzük, hogy annak a tekintetben helybeli pártviszonyaik.

A most folyó választási mozgalmakban a helybeli függetlenségi párt a maga részéről jelöltet nem állított, mert a múlt választásokból azt kelle következtetnie, hogy kisebbségben marad. — Csatlakozott teljes erejével azon jelölthöz, a kit a szabadelvű párt egy része pártönkivüli programmal tűzött ki magának, mint debreczeni születésű embert, és mint az ipar és kereskedelmi dolgokban remélhető szakembert.

A függetlenségi pártot szenvedélyes és gyűlölködő vezérei oda sodorták, hogy önönmagáról lemondjon, és a másik pártot támogassa, egy uttal pedig teljesen a személyi politika terére lépjen, eltérve még azt is, hogy pártönkivüli jelöltje a nyilvánosság előtt biztosítsa szabadelvű párti választóit, hogy ő bizony semmiféle ígéretet vagy garantiát a függetlenségi párt nem nyújtott. Im az első megalázás az elhízott lépésért.

Hát még ha végül ki fog tűnni, — még győzelem esetén is, hogy a függetlenségi pártot vezérei a zavarosban való halászás kelles mulatságával biztatták ugyan, de voltaképen nem ők halászták a zavarosban, ők csak habarékba léptek.

De meg épen a függetlenségi párt hangnelyoza mindjé, és a maga szempontjából helyesen, hogy a jövő az övé, és azért törhetlenül küzdeni kell. És bármilyen véleménynyel legyen is a függetlenségi párt elveinek elzserősége és helyessége felől, azt tudom hogy itt is vannak és nagy számmal pedig, a maguk párt meggyőződéséhez őszintén, szívókból ragaszkodó férfiak. Mire jó tehát a választásnál az elveket szegre a k a s z t a n i, és épen ebben az egyben követni Tisza Kálmánt, a kit ezért annyiszor megtámadtak és megtámadnak. — Most legelőbb az a különbség közöttük, — hogy Tisza Kálmán a haza jóvoltáért tette félre egy időre régi elveit, a debreczeni függetlenségi párt pedig a Király jóvoltáért.

Nem a mi feladatunk a függetlenségi pártot figyelmeztetni, vagy annak tanácsokat osztogatni; méltán mondhatná, hogy tartsa meg magának. De meg ha a debreczeni független pártnak tetszett egy pár vezérének párt gyűlölködése folytán, azt hisz mi jobb meggyőződése ellenére olyan hibát kövteni el, a mi a reménytel győzedelem esetében is, — sőt ekkor még inkább, — rajta buszolja meg magát, ezért bizony mi nem sokat bankódunk, és ha könnyezünk, könnyeink krokodil-könyvek volna. A baj csak az, hogy a függetlenségi párt ezen hibájával a helybeli pártélet eddigi színvonalát aább szállítja, a pártelvekkel való apró ravaszkodó fogásokra, paktálásokra az első példát adja és általában veszedelmessé válható előzményt állít fel a jövőre nézve első sorban ugyan a maga pártjának, de valjuk meg az összes pártétnak is. Az pedig, hogy a közélet, a melynek a pártélet egyik legényesebb részét képezi, emelkedőben vagy süllyedőben van-e városunkban, mindnyájunkra tartozik, a kik Debreczenet szeretjük. Ez szolgáljon az elmondottakra mentességül.

A jövő számban még elmondom őszinte véleményemet a helyi hazafiságról és a szabadelvű párt által elkövetett hibákról is.

G. K.

Országgyűlés.

A főrendiház ülése.

Budapest, június 12.

A főrendiház ülésén, melyen nagy számmal jelentek meg, főleg a ház leköszí tagjai, a költségvetés tárgyalását megkezdették.

Az általános vitát Samassa érsek kezdte meg, ki az új c. tusminister eddigi működését megdicsérte. A catholikus-autonómia a ministernek tett nyilatkozatára megjegyzi, hogy a 70 es években összejtött congressus, a legmagasabb szentesítés végett egy munkálatot nyújtott be, melyet a magyar catholikusoknak mindég kiinduló pontul kell szem előtt tartani. Majd áttért a budai internatus kérdésére, hol az országgyűlés azon határozatát, hogy csak is világi tanárok alkalmaztassanak, sérelmes ostracismusnak nevezi. Szontágh Pál rövid, lendületes beszédében a földadó leszállításának szükségességét hangsúlyozza. A felekezeteinek adott segélyt illetőleg megjegyzi, hogy a 48-as alkotott határozatok még mind addig nem léptek életbe.

Majd Schönauch váradi püspök tartott nagy beszédet.

Utánna gróf Zichy Nándor beszélt, majd gr. Sz. Áray Antal.

Tisza Kálmán válaszolt a Szontágh és Zichy beszédre. A költségvetés általánosságban elfogadtatott.

Keglevich István gr. az operaház ügyeiről éles hangon beszélt, melyre Baross minister azonnal válaszolt. Beszéltek még Hunfalvy Pál Császka György püspök, gr. Csáky Albin minister és Zichy Nándor gr.

Ezzel a költségvetési vita véget ért.

Külföld.

A francia belmozgalmak. A pünkösdi ünnepek alatt a boulangistákat meglehetősen érzékeny vereség, igazi katasztrófa sújtotta. A párt több olyan képviselője is, kik a nagy porbe bonyolódva nincsenek s eddig szabad lábón voltak, Angoulemeben elfogattak s még eddig nem bocsáttattak szabadon. — Az ügy tegnapielőt a francia képviselőházban interpelláció tárgya volt s zajos jelenetekre vezetett. Monarchisták és nonpartisták válogatott gorbomásokkal sújtották a kormányt, de Constans belügyminister rendületlen maradt a zivatarban s maga is kíméletlen volt ellenfelei irányában. A ház nagy többsége helyeselte az erélyt, melyet a hatóság kifejt. Igen érdekes fordulat várható a Boulanger-pörben. Azok a hírek, melyek tábornokok s más előkelő katonák elfogatásáról keringtek, eddig nem valósultak ugyan, sőt kiténik, hogy az a hadbiztos, a ki mit héten elfogattott, csak a vizsgáló bizottság iránt engedtlenség miatt lön elfogva, s azóta már szabadelvű helyzetet. Viszont azonban bizonyos, hogy Boulanger ellen igen komoly bizonyítékok forognak fenn s hogy ő maga mindenesetre vád alá fog helyzetetni. A vizsgáló bizottság valószínűleg már nem sokára befejezi működését.

A szerbehagyott zászló.

A debreczeni függetlenségi párt közkatónának, a kik eddig annyira veszes csatában, esüggedtellenül, lelkesedőként szent hevéllel küzdöttek magasztos eszméik győzeiméért, a kiknek eddig vezérek mindig csak azt predikálták, hogy gyávaság, becsatlenség volna bármilyen csenögő szóból, bármilyen kicsinyes mellékes érdekért, bármilyen hangzatos, de hamis kapacitálásért az elveket pillanatira is feladni: — ugyan csak különösnek tűnhetik fel, hogy egyszerre váratlanul azzal a tanácsal lépnek előbök, — hogy az elvet, a meggyőződést szabad alkotmányává tenni; a régi zászlót lehet begöngyölni és szabad új zászlóhoz, melyet más érdek, más, a függetlenségi párt álláspontjával homlok egyenest ellenkező talajon álló egyének emeltek fel, csatlakozni.

A 48-as hivatalos párt így okoskodik és azzal szolgátat veszedme példát, hogy megérti a régi, tisztos traditiót.

A jelenlegi gondolkozás ejthetik azokat a polgárokat, a kik bármilyen körülmények között a saját lábukon kívánnak megállni, a kik erejük súlyát érzve, egyedül azt akarják mérlegelni, ne hogy hamis mértéket használjanak; a kik semmiféle tekevényes okoskodásra sem kessek magukat eszközöl oda dobatni.

Mert a jelekből itélve, állíthatjuk, hogy a függetlenségi párt azzal a fúzióval, a melyet vezetők csináltak, önön maga alatt vágja a fát.

Szikszai Szabó József ur, a ki először volt meg kínálva a jelöltség elfogadásával a függetlenségi párt intező bizottsága részéről, — tegnap lapunkban közölte tette nyilatkozatában a II. választó kerületbeli függetlenségi párt olyan erős voltáról állít bizonyítványt, hogy a mellett neki nem volt és nem lehetett oka a jelöltség visszautasítani, ne hogy a pártot bukásnak tegye ki. — „Ma — mondja Szikszai Szabó József ur — sokkal erősebbek vagyunk, mint voltunk a legközelebbi választáskor.“ — Bizony ez illetékes helyről jött fontos nyilatkozat.

Ezt a nyilatkozatot olvasva ugyancsak feltámadhat egy évhű függetlenségi pártjának önértete és van joga azt kérdeznie a vezető férfiakról: „Miért nem ajánlottatok nekünk saját pártunkbeli jelöltek?“ — Hiszen iméldögétek vagyunk, hogy a siker reményességével megküzdhesünk.”

Egyébiránt a debreczeni függetlenségi párt eljárását a függetlenségi pártnak a „D-n“ szerint egyetlen fővárosi organuma a „Budapest“ is keményen elíti.

Ime a „Budapest“-nek ez a véleménye a zserbenhagyásáról:

„Ezeknél a dolgoknál (a Csiky Kálmán programbeszédének elmondásánál) azonban sokkal érdekesebb s egyuttal érthetlenebb a függetlenségi és 48-as párt magatartása. Most már ugyanis valóban bizonyul az a hír, hogy a párt nem állít jelöltet, hanem rázavaz a pártönkivüli programmal föllépett Király Ferencz kereskedelmi kamarai titkára. Őszintén megvallva, sehogy se bírjuk a dolgot megérteni, még akkor sem, ha Király Ferencz akár reverzálist ad is magáról — a mit pedig nem fog tenni, — hogy bank és vámkérdésekben az ellenzékkel szavaz. Ilyen se hus, se halpolitikusra nekünk nincs szükségünk s mi helyesebbnek tartanók, ha a debreczeni függetlenségi párt a saját lobozása miatt vívna meg a küzdelmet, ha esetleg nem érhetne is el egyebet, mint azt, hogy tekintélyes kisebbségét konstatalja.“

Napi hírek.

A 21-iki választás. Városunk Hatvan-és Piac-utczából álló II-ik választó kerületének országgyűlési képviselője: Dégenfeld Lajos gróf ur képv. elői állásáról lemondván, a képviselőház elnökségének 1899. június 4 én kelt felhívása folytán ezen II-ik választó kerületben az időközi választás elrendeltetik s az 1874. XXXIII. t. cz. alapján fogantositandó ezen választás alkalmára a választók következőkről értesítettnek: 1. A törvény 73. §-a szerint a választásnál szavazati joggal azok bírnak, kik a mult 1888-ik évben készült, s 1889-ik évre érvényes választói névjegyzékben beírelgaltattak. — 2. Választói jogát kiki csak személyesen gyakorolhatja. 3. A választóknak a választás napján jogosultságuk könnyebb igazolhatása és mintegy elől ges figyelmeztetés végett előre igazoló jegy k fognak kézbesíttetni, mely a választás alkalmával a választási elnök felhívására előmutatandók. 4. A választási eljárás a f. 1889 dik évi június 21. napján Pénteken reggel 8 órakor veszi kezdetét. 5. Választási hely: a váro háza nagy tanácssterme. 6. A választás vezetésére megválasztattak: elnökül Dr. Medve Kálmán, helyettesül Dr. Kemény Mór, jegyzőül Des Combes Henrik, helyettesül Dr. Medgyaszay Dező. 7. A szavazást a H-tvan-utczán választók kezdik meg. 8. A választóknak, a választásnál semminemű fegyverrel vagy bottal megjelenni nem szabad. 9. Képviselőjelöltet ajánlhat a kerület minden választója, ezen ajánlat irásban adandó be a választási elnöknek, ki azt a választás megelőző napon is átveheti, legközebb azonban illy ajánlat fél órával a választás megnyitása után adandó át a választási elnöknek. 10. Az ajánlattal egyidejűleg minden jelölt részére a szavazatszedő küldöttséghez egy bizalmi férfi jelölendő; szabdságában áll azonban ajánlónak két bizalmi ferfit kijelölni. Az ajánló kivánatára ajánlatáról térítvény adandó. Kelt Debreczen sz. kir. város központi választmányának 1899. év június 7-én tartott üléséből. Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester, mint a központi választmány elnöke. Zöld Mihály, a közp. választmány jegyzője.

Követésre méltó példa. Több helybeli ruha kereskedő kötelezte magát, hogy június hó 9 dikétől az augusztusi nagyvásár vasárnapjáig üzletét minden vasárnap délután zárva tartja.

A debreczen-f-abonyi vasút. A „Tisza-Füred és Vidéke“-ben olvassuk a következő érdekes hírt: „Teljesen biztos forrásból értesülve örömmel irhatjuk, hogy a debreczen-füred-füzes-abonyi vasút építése azonnali megkezdésének egyedül 80–100 ezer frt hiánya áll útjában. Nem hisszük, hogy az érdekeltség, me y eddig már egy millió 3, 4, 5 százezer frtot áldozott, ez összeg 13 ad vagy 15-öd részét azonnal vagy rövid idő alatt le ne fizesse, hogy az építés azonnal megkezdhető legyen. A fentebbi hír alaposságát csaknem kétségtelemné teszi azon körülmény, hogy a vasuti érdekeltség végrehajtott bizottságának gyűlése Tisza-Füred városához f. hó 16-án d. e. 11 órára főkép azon czélból van összehíva, hogy Csávoszky Lajos képviselőnk, mint fővállalkozó részvéte mellett a vasutépítés azonnali megkezdésének módozatai felett tanácskozzék.“

Dr. Király Ferencz ur pártönkivüli képviselőjelölt programbeszédét f. hó 16-án d. e. fél tizenegy órakor tartja meg a város-háza udvarán, melyre a végrehajtott bizottság a II-ik kerület választópolgárságát meghívja.

Az idei hadgyakorlatok A 7. had-sz. p. ronesnokság területén az idei hadgyakorlatok a következők he yeken lesznek: A zászlóalj gyakorlatok az egyes csapatok állomás helyein június hó 21. től aug. 3-ig tartatnak meg. Augusztus 5-én kezdetűket veszik az ezredgyakorlatok, melyeknél Temesvárotól a 29. gy. ezred három zászlója ja és a 61. gy.

ezred egy négy zászló négy zászló; Sziget; a 83. gy. a 37. gy. együtt. Aug. 22-én geden aug. radon aug. koriatok T. aug. 28. aug. 43., 33., 6. a dandár; nek meg a. Nagy v. aug. 23. to. logezredék osztály gye. Radna Lipp. hadoszi. korlatok. A zarg. pa és Te. pedig s. A huszár. az idén. százada. osztály gye. iati ma. állomásoz. Nagyváradi. nemesak a. nem a had. A 15. h. u. jul. 20-dik. re e z e n. érkeznek j. Vászárhely. 6. század. Varga utó. huszársg. érkeznek meg. A 39. gy. szozó 2. 3. sirozik az. 5-én érkez. — Ze. nede helyi. törtökön d. tart. Tár. aug. 1887/8. ugyanez. jelentése. ajánló és p. A debrecze. június hó. — A. keresztl. honvéd. tá. előző évek. éji vig na. létét e hó. dinket a. Pünkösdi. s ma má. Menek a. szülő kebe. helyre, h. k-retszáza. badszóla. A legény. büz kisel. dig tegna. aj. Debrecz. ben A tar. hósegen b. a többi be. ma zta meg. kar élükö. bornokkal. hogy mily. annak leh. bajtársias. tisztukar. szöntök. radhatatla. ner Kálmá. zászlóalj. Volant A. előnyösen. jegyző sz. h a d n a g. és lelkesül. számtalan. mindenki. szeretetére. s javában. mikor a d. rencos út. ság ma és. lét álloma. és Zilahra. — B. testvérek. napelőt e. mit megm. — A. dikere vol. napra hal. — A. áldozatkés. nyereséért. bizonyít. számíthat. kölesi föl. helyül s. bizalmas. Aradváro. bizottsági. színe jav. kezlete. jes megá.

nek ez a véle-
áról:
goknál (a
dének elmondá-
al érdeke-
rthetetlen-
i és 48-as párt
ugyanis való-
a párt nem állit
ctonkivüli prog-
cz kereskedelmi
n megvalik
or sem, ha
verzálist
pedig nem fog
sérdésekben az
se hus, se
ünk nincs
esebbnek
ezen fűg-
aját lobog-
a küzdel-
érhetae is
ogy tekin-
konstatálja."

rosunk Hatvan-
alásztó kerüle-
je: Dégenfeld
ról lemondván,
899. június 4-én
k választó ke-
elrendeltetik
án foganatosi-
a választók
l. A törvény
szavazati
mult 1888-ik
érvényes vá-
glattanak. —
emélyesen gy-
a választás
b igazolhatása
és végett előre
tetni, melyek a
ási elnök fel-
választási eljá-
n. napján Pénz-
zedtet. 5. Vá-
tanácssterme.
gyváasztattak:
lyettesül Dr.
ombas Henrik,
eszó. 7. A szá-
k kezdik meg-
nál semminemű
nni nem szál-
hat a került
írásban adandó
zt a választást
gkésőbb azon-
asztás megnyi-
ási elnöknek.
minden jelölt
öttséghez egy
dságában áll
ferfit kijelölni.
ról térítvén
város központi
s 7-én tartott
kir. tanácsos,
választmány
választmány

Több helybeli
gyvásár vasár-
delután zárva
asuf. A „Tiszka-
a következő
forrásból érte-
a debreczeni
ése azonnali
0 ezer frt hiá-
bogy az érde-
millió 3, 4, 5
eg 13-ad vagy
ővid idő alatt
azonnal meg-
ir aloposságát
on körülmény,
rehajtó bizott-
városházához
azon ezéblől
y Lajos kép-
véte mellett a
ének módosza-

pártonkivüli
ét i. hó 16-án
meg a város-
ajtó bizottság
gát meghívja.
7. hadt-s-1
teí hadgyakor-
nek: A zászló-
patok állomás-
3-ig tartanak
sine java pártkülönbség nélkül újabb érte-
keztet gyűt össze, oly czébből, hogy tel-
jes megálapodásra jusson. Arad ezen ver-

ezred egy zászlóalj, továbbá a 42. gy. ezred
négy zászlóaljja; Aradon a 39. gy. ezred
négy zászlóaljja és a 33. gy. ezred egy zászló-
alja; Szegeden a 46. gy. ezred három zászló-
alja; Fehértimonon a 33. gy. ezred két
a 33. gy. ezred egy zászlóalja; Nagyváradon
a 37. gy. ezred négy zászlóalja lesznek
együtt. Az ezredgyakorlatok Temesvárott
aug. 22-én, Fehértimonon aug. 19-án, Sze-
geden aug. 14-én, Aradon aug. 19-én, N.-Vá-
radon aug. 22-én érnek véget. A dandár-
gyakorlatok Temesvárott aug. 23-án kezdődnek és
aug. 28-án végződnek. Ezekben részt vesznek a 29.
43., 33., 61. és 83. gyalogezredek. — Aradon
a dandár- és ezredgyakorlatok aug. 21-től 26-ig tartat-
nak meg a 46. és 39. ezredek közt. —
Nagyváradon a dandár- és ezredgyakorlatok
aug. 23-tól 29-ig lesznek a 37. és 101. gya-
logezredek közt. Ezután következnek a had-
osztálygyakorlatok. A temesvári hadosztály
Radna Lippa környékén, a nagyvárad-
i hadosztály pedig Tenke körül fog gy-
akorlatot tartani szeptember 1-től 9-ig. —
A zargyakorlatok Radna-Lip-
pa és Tenke között lesznek, még
pedig szeptember 10., 11. és 12-én.
A huszárság gyakorlatai nem lesznek nagyok
az idén. Csupán a 15. huszárezred 5. és 6.
százada megy el a gyalogsági dandár- és had-
osztálygyakorlatokhoz is. A tüzérség gyakor-
latai már nagyobbak lesznek. A Temesvárott
Állomásozó könnyű üteg osztály és a Lugoson s
Nagyváradon állomásozó nehéz ütegosztályok
nemcsak a gyalogsági dandár- és ezredgyakorlatokon, ha-
nem a hadosztálygyakorlatokon is részt vesznek.
A 15. huszárezred ezred gyakorlatai
jul. 26-dikától aug. 3-ig tartanak meg Deb-
reczenben. — Ezen gyakorlatokra ide
érkeznek jul. 24-dikén: a 3. század Hódmező-
Vásárhelyről, az 5. század N.-Váradról és a
6. század Almosdról, — és valószínűleg Piacz.
Varga utcájában szállásoltatnak el. — A
huszárság aug. 5-én Aradra indul s oda 10-én
érkezik meg, — a hol aug. 17-ig marad. —
A 39. gyalogezrednek városunkban állomá-
sozó 2. 3. zászlóalja július 28-án Aradra ma-
sirozik az ezred gyakorlatokra, a hová aug.
5-én érkezik meg.

— **Zenedei közgyűlés.** A debreczeni zene-
de helyiségében f. e. június hó 20-án, csü-
törtökön d. e. 10 órakor zenedei közgyűlést
tart. Tárgyszorozat: 1. Választmányjelentés
az 1887/8-ik tanévéről. 2. Zárszámadások
ugyanaz évről s a számvizsgáló bizottság
jelentése. 3. Az új alapszabály értelmében az
ajánló és pártoló tagsági díjak megállapítása.
A debreczeni zenede választmányának 1889.
június hó 12-én tartott üléséből.

— **Honvéd tanzászlóalj.** A már 8 éven
keresztül mindig tavaszon összpontosítva volt
honvéd tanzászlóalj ez idén is, úgy mint az
előző években, június hó 10 és 15-ike között
élt vig napjait. Ő Fensége mint tudjuk szem-
léjét e hó 6-án tartotta meg fölötté s honvé-
deinket a legzebb elismerésben részesítette.
Pünkösdt után még két gyakorlati nap volt
s ma már oszló tében van a csoport. —
Mennek a legények haza, de nem az édes
szülő kebelére, hanem csak arra az állomás-
helyre, hová tartoznak mert most már a
ke-retszázadok szervezése folytán nincsen szá-
badságolási. Bueszük mindenki jóbarátjától.
A legénység és tisztiek elévzik ezt a külön-
böző kisebb mulató helyeken, a tisztiek pedig
tegnap este vettek búcsút egymástól
aj, Debreczen "ez vendéglő szép kert helyisé-
gében A tanzászlóalj tisztikarának az ideai forró
hősegen kiállott óriási fáradásait tegnap
a többi bajtársaknak őszinte elismerése jut-
mazta meg. Az állomás levő honvéd tiszt-
kar élükön szeretett bajtársakkal Kassay tá-
bornokkal megjelent a busci estélyen, mely
hogy milyen kellemesen folyt le, arról csak
annak lehet fogalma, ki azon szívélyes és
bajtársias viszonyt ismeri, mely a honvéd
tisztikart nálunk különösen átlengli. A félkő-
szöntök árja természetesen a tanzászlóalj fá-
radhatatlan és szeretett parancsnokára Rutt-
ner Kálmán őrnagyra irányult, kin a tan-
zászlóalj kiképzésénél nyert érdemeit különösen
Volant András százados és a közéletünkben
előnyösen ismert Oláh Károly, megyei
jegyző szabadságot állományon honvéd
hadnagy magvas beszédekben
és lelkesült hangúattal kiemelték. Volt még
számtalan sok félközönség, de mindenki és
mindenki csak a tisztikarnak egymás iránti
szeretetére, és a bajtársiasságra czélt
s javában pittymallott már az idő, —
mikor a derült társaság a vidékieknek sze-
rencsét utat kívánva szétoszlott. A legény-
ség ma és holnap fog különvonaton az il-
lető állomáshelyekre, Nagyvárad, Borosjenő
és Zilahra utba indulni. — Futár.

— **B-Ujvároson** a debreczeni Lichtschein
testvérek Virágoskut nevű gazdasága teg-
napelő t egészen leégett. Alig lehetet vala-
mit megmenteni.

— **A katonai felülvizsgálat,** mely f. hó 21-
dikére volt kitűzve Debreczenben, következő
napra halasztatott.

— **Arad a királyi tábláért.** Arad város
áldozatkészsége, a mit a királyi tábla me-
nyeréséért tanúsít, imponáló és hatalmasan
bizonyít a mellett, hogy a királyi tábla ki-
számithatatlan anyagi hasznót és nagy er-
kösi fölényt lesz hivatta kölcsönözni a szék-
helyi szolgáló városnak. A már említett
bizalmas jellegű értekezlet után, melyket
Aradváros és Aradmegye törvényhatósági
bizottsági tagjai tartottak, kedden a polgárok
sine java pártkülönbség nélkül újabb érte-
kezletre gyűt össze, oly czébből, hogy tel-
jes megálapodásra jusson. Arad ezen ver-

senye, Szeged, Nagyvárad és Temesvár ellen
irányult s ha Arad kap egy királyi táblát,
akkor valószínűbb, hogy a közvetlen szom-
szédóságban lévő Nagyvárad elesik tőle és a
felső tiszavidéki Alföld góczpontja Debreczen,
melynek különben is legtöbb igénye lehet, hogy
kir. táblai székhely legyen, annál több remény-
nyel tekinthet jogosult törekvés sikere elé.
Arad város érdekeit Aradmegye is magáévá
tette és hatalmas összeggel támogatja a vá-
ros kivánságát. A keddi értekezlet a korábbi
értekezletek megállapodását végleg elfogadta.
E szerint Aradmegye 100,000 frtot ajánl meg
a királyi tábláért, az esetben pedig, ha az
igazságügyi palota börtönökkel Aradon föl-
épül, 50,000 frttal megváltja a törvényszéki
épületet. A város pedig 250,000 frtot meg-
ajánl a kormányának, ha igazságügyi palotát
is épít, melyben az összes bíróságok s a bört-
önök elhelyeztetnének. Ha a királyi tábla
decentralizálása előbb megtörténne, mint az
igazságügyi palota felépül, akkor a táblát a
szinházi bernaz deli oldalán helyezné el, fi-
zetné az átkötözési költségeket, adna ingyen
fűtést és világítást. Az értekezlet tagjai a
250,000 frt megszavazásához ilymódon járul-
nak hozzá a nem soká ad hoc tartandó városi
közgyűlésen.

— **A demonstráló egyekiek.** Egyeken
pünköszt második napján Kiss János esperes
pietanus ellen a templomban hívei olyan bot-
nyanos tüntetést rendeztek, mely szagoru
vizsgálatot igényel. E végül Ferenczy Elek
főszolgabíró Egyekre utazik.

— **Debreczen szab. kir. város főreálisko-
lájának az 1888—89. iskolai évet bezáró nyil-
váno közvizsgálatai az ev. ref. főisko a épü-
letében a következők sorrendben tartatnak meg:**
június hó 19-én: I. osztály magyar és német
nyelv (tanára Zimmermann Gyula), II. osztály
számant (tanára Piribauer Alajos) és geo-
metria (tanára Grünwald Miksa), V. osztály
mennységtan és természetrajz (tanára Har-
math Gergely). Június 21-én: III. osztály:
történelem (Fazekas Sándor), francia nyelv
(Barry György) és természetant (Piribauer
Alajos). IV. osztály magyar és német nyelv
(Beezner Frigyes). Június hó 22-én: I. osz-
tály földrajz és természetrajz (Harmath Ger-
gely), II. osztály magyar és német nyelv
(Beezner Frigyes), V. osztály: ábrázoló
geometria (Grünwald Miksa), vegytan (Pir-
ibauer Alajos) és történelem (Fazekas Sándor).
Június 24-én: III. osztály magyar és német
nyelv (Zimmermann Gyula), IV. osztály rajz-
oló geometria és mennységtan (Grünwald
Miksa). Június hó 25-én: I. osztály: rajzoló
geometria (Grünwald Miksa) és számant (Pir-
ibauer A.). II. osztály: földrajz (Piribauer
Alajos) és természetrajz (Harmath Gergely).
V. osztály: magyar (Beezner Fr.), német (Zim-
mermann Gy.) és francia nyelv (Barry György).
Június hó 26-án III. osztály: Rajzoló geo-
metria és számant (Grünwald M.) IV. osz-
tály: Francia nyelv (Barry Gy.); vegytan
(Piribauer A.) és földrajz (Harmath G.) Ju-
nius hó 27-én: V. osztály: Latin nyelv, mint
rendkívüli tantárgy (Harmath G.) Június
hó 28-án: Mind az 5 osztályban ének (Zim-
mermann Gy.) Ezen vizsgálatok mindenkor
csak délelőtt tartatnak és pontban 8 órakor
megkezdődnek. Június 27. és 28. napjain dé-
lelőtt 9—12 órakor megtekintés végett a ta-
nulók rajzai lesznek a rajzteremben kiál-
lítva; ugyanezen napokon délután 5 órakor
testgyakorlásból vizsgálat a nyári torna-
helyiségben, még pedig június 27-én az I. és II.
osztály együttl; június 28-án pedig a III.
IV. és V. osztályé, hasonlóan együttl. Mind-
ezen vizsgálatokra ugy a m. t. szülöket, mint
általában véve a tanügy iránt érdeklődő kö-
zönséget is, teljes tisztelettel meghívjuk. A
magánvizsgálatok június hó 17. 18. napjain
tartatnak. A magánvizsgálatot tenni szándé-
kozók a szükséges okmányokat (nevezetesen
az életkort igazoló anyakönyvi kivonatot és
az előbbi tanulmányokról tanuskodó iskolai
bizonyítványt) legkésőbb június hó 5-ig tar-
toznak az igazgatóságunk beküldeni. Deb-
reczenben, 1889. évi május hónapban. **A vá-
rosi reáliskola igazgatósága.**

— **Az új egyforintosok** hír szerint már
július 1-én forgalomba jönnek. Alakjuk jóval
kisebb a mostaniaknál s alapnyomásuk kék.
A szöveg egyező a mostani egyforintosok
szövegével, csakhogy hosszabban van nyomtatva,
mint a tizforintosoknál. Az új bankkát jö-
vőre mind kisebb alakban fogják készíteni.
— **Egy óriási czápa** látható a Megyeháza
melletti Miskolczy-féle házban. Ezen tengeri
szörnyeteg 6 1/2 méter hosszú és 1572 kiló-
n-héz, 1887-ben a Santa Lucia öbölben Trieszt
mellett fogatott el, három nappal később,
miután Weismant József mérnöknek a R-
mano-Popolo fürdőben fürdés közben a jobb
lábát elszakította, ki is ennek következtében
meghalt. Ajánljuk ezen szörnyeteg-et a meg-
tekintésre, a szignyalai és az ágyugolyóvali
sérülések rajta még láthatók.

— **Tanuló keresztetik a nyomdában.**
— **A debreczeni gazdaságok Brassóban.**
A debreczeni gazdasági tanintézet növendékei
vasárnap este 8 óra 32 perckor érkeztek Bras-
sába, hol a magyarság novében Koós Ferenc
kir. tanácsos tanfőügyelő üdvözölte őket a
pályaudvaron. Hátfon reggel 6 órakor a ven-
dégek a Czenkre mentek, ahonnan fél tíz órá-
ra lejöve, megtekintették a lövöldöt, melynek
vendéglőjében reggei volt. Innen körsetát tet-
tek a városfalak mögött, majd fél 12 órakor
meglátogatták a fek-te templomát és ag. ev.
szász könyvtárt. Fél 1 órakor társaság volt az
„Európa” kirágyteremben étlap szerint. Dél-
után 2 órára nagyműtést tettek Hatfaluba, hol

a vendégek szintén szívélyesen fogadtattak,
ahonnan este térnek vissza, Keddre d. e. 9 órá-
tól kezdődőleg a Scherg-féle posztó, Dűch-féle
börgyár s egy petrólium gyár megtekintése
volt tervezve. D. u. 2 órakor ismét tovább
utaztak Fogarasra.

— **Ingalanok forgalma** a debr. kir. tör-
vényszék mint telekkönyvi hatóságánál f. évi
jun. 1-től jun. 8-ig Nagy Bálint és neje Szod-
rat Sára veszik özv. László Istvánné Hüse
Mária és gyermekei házat ondódi földével
1200 frtrét. Rácz Lajos veszi özv. Erdei
Balintné Simon Zsuzsanna házat 1000 frtrét.
Ifj. Gyökös Györgyné Kulcsár Zsuzsanna ve-
szí id. Gyökös György téglás kerti szőlőjét
100 frtrét. Pataki György veszi Mezei Sán-
dor és neje Juhász Julianna üjostásu szán-
tóföldét 964 frt 14 krtrét. Ifj. Alföldi József
és neje Miskolczy Mária veszik Kovács István
homokkerti szőlője illetőségét 100 forintrét.
Kocsák István veszi Ranyák Mária Gál Józ-
sefné beitelkét 270 frtrét. Matkó János és
neje Bihar Zsuzsanna veszik özv. Hegedüs
Józsefné, Jándi Zsuzsanna és társai ondódi
szántóföldét 1500 frtrét. Szabó József és neje
Nagy Julianna veszik Sajó György házat
1100 frtrét. Horváth Sándor és neje Bala-
tonyi Jozsefa veszik özv. Hegedüs Józsefné
Jándi Zsuzsanna és társai házat 3750 frtrét.
Kremer Jakab és neje Schiesinger Fáni ve-
szik Szücs Mihály és társai házat 3625 frtrét.

— **A helybeli izr. fiu** és leányiskolákban
az 1888/9. évi zárvizsgálatok f. hó 16. és 17-
én azaz vasárnap és hetfőn a következő ren-
dben fognak megtartani: Vasárnap d. e. I. fiu
és I., II. leányosztály, d. u. II. fiu és V., VI.
leányoszt. Hetfőn d. e. III. fiu és III., IV.
leányoszt. d. u. IV. fiuosztály. A vizsgálatok
a fiuk részére a fiuiskola hatvanutcai, a
leányok részére a leányiskola széchenyi-utcai
helyiségében tartatnak, meg. A vizsgák ugy
e fiu mint a leányiskolákban d. e. 8 órakor
és d. u. 3 órakor kezdődnek, melyekre a t. cz.
szülöket, tanhatóságokat és a tanügybarátait
tiszttelettel meghívja az izr. iskolaszék.

— **Negyedmillió ajándék az E. M. K. E.**
nek. Az E. M. K. E. rövid pályafutása alatt
pünköszt másodnapján érte meg a legszebb na-
pot, mely egyuttal örömmel minden igaz
hazafinak Magyarországon. Az Erdélyi ma-
gyar kulturregysület akkor kapta fennállása
óta a legnagyobb ajándékot. Ugyanis Kun
Kocsárd gróf, a nemeselekkü erdélyi főúr, —
Szászvároson az E. M. K. E. számára örök,
korlátlan tulajdonul átadta a győgyi birtoká-
hoz tartozó összes tevékségeit, házait, vásár-
és révjogát. A z a d o m á n y é r t é k e m e g-
haladja a k é t s z á z t v e n e z e r f r t o t .
Az átadásnál az E. M. K. E. részéről jelen
voltak Bartha Miklós és Sándor József; a
századost Szászvárosi közgyűző állí-
totta ki. A nagylekkü ajándék kizárólag egy
székelytelepeltetéshez a czélja
ból adatott, a me telepítési elvek szerint,
melyeket az E. M. K. E. Sepsiszent-Györgyön
tartott gyűlésén megállapított. A monum-
nális adomány nagy elkeseredést kelt minden-
felé. Az adomány czéljának megértéséhez kell
tudni a következőket: Az E. M. K. E. nek
külön székei kitelepítő szakosztálya van,
melynek feladata, a Romániába vándorló szé-
kei munkásokat Erdélyben megtartani; to-
vábbá Kolozsvárt, Tordán, Marosvásárhelyt,
Székelyudvarhelyt, Kézdivásárhelyt, hol a
kis ipar némely ága tulngésben van és sok
az iparos, piac, töke nélkül; felkeresni józan
munkás kisiparosokat és nyugat felé olyan
erdélyi községebe telepíteni, hol a közfor-
galom piacot teremtett. A bizottság előre
gondoskodik telekről, házról, melyek árát az
illetők törlesztik. Ezek után földműves széke-
lyek telepítendők. A birtokteat valamely
földhatalos mag utján vásároltatik, melynek
törlesztéséért az egyesület kezkeskedik. A bir-
tokkihasításnál 10 hold termőföld minimális,
15 maximális egy családra. Települő helyekül
az Erdélyben levő kinestári vidégek, mező-
ség szemeltettek ki. Ezek voltak a sepsi
szent-györgyi gyű és által elfogadott fölvek.

— **A margittai kiállítás.** A biharmegyei
gazdasági egylet is résztvesz a margittai
kiállításban. Polyó hó 7-én Margittára érke-
zett az egylet megbízásából Szunyogh Sza-
bolas, ki magát a kiállítás felől informáltat-
ván, teljes melegegdeddel távozott azon ha-
tározott ígért mellett, hogy ezen egylet
a gazdasági egyletnek f. hó 19-én tartandó ül-
sén nemcsak melegen támogatja és ajánlja,
hanem részéről is különböző fajú és osztályu
állattal fogja a kiállítást támogatni. —
A kiállítás tehát meg fog ez évben tartatni és
tekintve a már eddig beérkezett kiállítók
számát és tárgyait, elég jó sikerrel kecsget.
— **Az oregasszony szerelme** Feltűnő és
érdekes eset tartja igazgatóságban az arad-
megyei Mikalaka község lakosságát. Olyan do-
log történt, a mi csakugyan szokatlan és kü-
lönös. Az eset hőse 52 éves asszony, Sze-
kár Péterné szül. Marosán Anna, a ki
bus özvegyi fátoly alatt élén, beleunt a ke-
serői sorsba, de mivel 52 éves dacára is meg-
dőbant a szive olykor-olykor: három évvel
előtt b lebomlott egy huszonhárom
éves legénykébe s vele szerelmi viszonyt
szót. Annnyira el tudta csavarni a legény fej-
jét, hogy ez hűséges-n kitartott a Máthuszá-
tem-ideál mellett s élvezte csókját, ölelését,
szerelmét. Ez a regényes viszony azonban
nem tartott sokáig, mert a legény megunta,
hogy mégis jobb lesz valamely fiatal menyecs-
két kapartatni, ha már benne van a dologban,
mint az öreg asszony fonynyadt bájaikat
éni s fogott is magához nő szeretőt. Az
öreg asszonynak fába jutott az új viszony s

az ifju hűtlenségét annyira szívére vette, hogy
tegnap mindkét karján felvágta az ereket.
Felholtan vitték be Aradra a megyei közkör-
házba: Hja, a szerelem! . . .

— **A pennsylvaniai katasztrófáról** érkező
újabb tudósításunk szerint a megejtett vizsgá-
lat igazolta azt a véleményt, mely a szeren-
csétlenség megtörténte után azonnal fölme-
rült, hogy t. i. a katasztrófa oka a rezervoir
töltésének gyöngeségében keresendő. A töltés
ugyanis már akkor, mikor elkészültek vele,
elégtelennek mutatkozott nagyobb mennyi-
ségű víz nyomásának elviselésére. Nem is kö-
vekből építették, hanem egyszerű földhányás
volt, melyet csak felszínén burkoltak kövek-
ke. A vízáradásról egy szemtanu a következő
leírás adja: Mikor a töltés átszakadt,
ugy tetszett, mintha a víz felszókelv volna s
alig érinté a földet. E fölől tekintve, egy 20
méter magas aczélfalhoz hasonlított, mely
mennydörgésszerű robaj kíséretében magával
ragadt mindent, a mit előtalált. A házak, me-
lyeket a rohanó ár utjában ért, mindjárt a
másik pillanatban előrehajoltak, egy szempil-
lantásig inogtak, a magabisa nyomódtak és
azután szétomlottak, mint a tojásbéja. —
A vízáradat a 18 angol mértföldnyi utat a re-
zervoirtól Johnstownig a szük kányargó völ-
gyek közt egy óránál kevesebb idő alatt tette
a Conemaugh-folyó, mely már megvolt áradva
öt perc alatt harmincz lábnyival emelkedett.

— **Halál a derékfűző miatt.** A nem ész-
szerűen használt derékfűző sok esetben bizo-
nyult már az egészségre és a testi fejlődésre
nézve károsnak s most levelezünk egy meg-
rendítő halálesetről értesít, mely a mell-
fűző használása miatt következett be. —
A szilágymegyei Krasznai egy ottani jómódu
izraelita gazda leánya csak ünnep és szombat
napokon szokott volt midert viselni, ilyenkor
azonban mindig mértéken tul szorosra fűzte
össze a derekát. A most elmult szilóipűkös-
dön szintén felvette a midert s erősen össze-
fűzve sétált egész délután a rekkenő meleg-
ben. Este tájt hazatérve enni kért s valami
tésztaeműhöz möhöz hozzálátott. Alig nyelt
azonban le pár falatot, hirtelen rosszul lett
s fuldokolva mutatott a derekára, de szólni
nem bírt. A szülői nem tudták, hogy mit
akar s rémületen kapkodtak erre-arra vizért,
azt hívné, hogy az ételneműtől lett rosszul.
Alig egy pillanat múlva órán s száján pata-
kozva omlott ki a vér, ellepve a szoba egész
padozatát s a szerencsétlen leány rövid idő
alatt meghalt. A későn érkezett orvos kon-
statálta, hogy a halált a mider okozta, mely
mód felett összehúzván a derekát és mellet
a szabályos vérkeringést meggátolta s a gyenge
szervezetű szerencsétlen leányt életétől fosz-
totta meg.

Felőlös szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Kereczag Vilmos.

Eladó vagy bérbeadó birtok.

A domahidai határban lévő s néhai
Siposs Zsigmond után maradt **800 köb-
lős** tag akár bérbeadó, akár örökáron is
eladó. Komoly bérlők vagy vevők for-
duljanak bővebb felvilágosításért Veres
Ferenchez Domahidán. **Folyó hó 18-án**
lesz Domahidán az önkéntes eladás vagy
bérbeadás, melyre az érdeklődők meg-
bívhatnak.

Ujdonság!
Tulipán batiszt és
Eolieen nyári kel-
meket
ajánl
Kunz József és Társa
özég.

Legnagyobb választékban
angol nyergek és lovaglószerek; férfi
kalapok és nyakkendők; szikviz gépek;
uti ládák és kézi bőrdöbök valamint minden-
neműi tolette czikkék és alkalmi
ajándék tárgyak a legolcsóbbtól a leg-
magasabb árig kaphatók.

Egyedüli gyári raktára
Adler F. és fia tajték árak
Hermann J. L. chinaezüst dísz és háztartási
czikkék.

ZSOLNAY MAJOLIKA DISZMÜVEK.

Mayer majolika és porcellán kátyháknak.
SZENT-KIRÁLYI és KALENDA
norinbergi, diszmű és férfi-divat üzletében.

971.
VI. 1889. V.

Hirdetmény.

A debreczeni kir. fővármivatalnál — mint bélyegáruda raktárnál összegyűlt régi marha- és lólevél úrlap, mintegy 20 métermázsas papíryanaga a folyó hó 19-én reggeli 8 órakor a nevezett hivatal helyiségében tartandó nyilvános árverés útján, mérmáz-ánként 7 forint kikiáltási árért a legtöbbet érőnek készpénzfizetés mellett eladandó lévén — vejni szándékozik ezennel felhívni, hogy az árverésre az elői említett hivatalnál jelenjenek meg.

Debreczenben, 1889. évi június hó 10. én.

M. kir. Pénzügyigazgatóság.

Az összes orvostudományok tuora

Dr. Tihanyi Sándor

kezel mindennemű

száj és fogbajokat,
odvas fogakat

ájdalom nélkül (érzékletlenítés által) távolít el; fogakat töm porcellán, ezüst-, arannyal, s egy állandóan alkalmazott (amerikában lépzt) fogtechnikus segítségével a legczélyszerűbb

mitfog betéteket eszközi.

Rendelő órák reggel 8—9-ig,
délután 2—5-ig.

Mindenféle fajta

ablak- és ajtó-redőnyök

(Fa Jalousien, Patent Fa-Rouleaux)

jutányosan megrendelhetők

ifj. Gyúrky Sándor

(előbb SCHVARCZ MÁTÉ)

papírkereskedésében

(C s a n a k h á z).

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb égvényes savanyúvíz raktára Debreczen és vidékére.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet debreczeni fióktelep áru csarnoka

ajánl

friss töltésű korona forrás és egyéb ásványvizeket, mindennemű

fűszer árukat,

tisztán kezelt vörös és fehér gyógyborokat,

oliva és ásványgép olajat, vaselint,

legjobb minőségű

koosi kenőcsöt

jutányos árak mellett.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet debreczeni fióktelep áru csarnoka. Nagyvárad-utca, megyeház mellett.

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb égvényes savanyúvíz raktára Debreczen és vidékére.

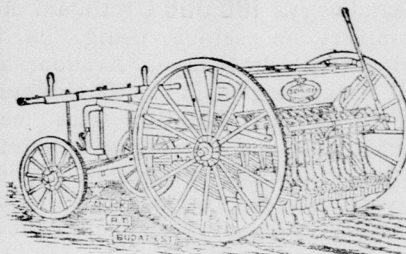
Schlick-féle vasöntöde és gépgyár

Részvény-Társaság Budapest.

Gyár és igazgatóság:
VI. külső váciut 1696/99.

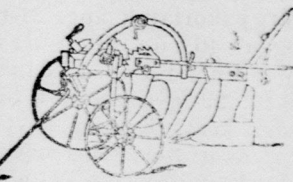
Városi iroda és raktár:
VI. Podmaniczky utca 14. sz.

Gőz- és járgáncseplő készülétek.

Schlick-féle szab.
két és háromvasú ekék,
Schlick-féle szab.

„Haladás”
sorvető-gépek.
SZORVAVETŐ-GÉPEK.

Schlick-féle szab. Rayol-ekék, Schlick- és Vidats-féle eredeti egyvasú ekék és talajművelő eszközök, boronák és rögtörő hengerek, szecskavágók, répavágók, répazúzók, tengeri morzsolók, csöves tengeri daralók, gabonatisztító rosták, őrlőmalmok stb.

Az összes ekék tartalék részei készletben tartanak. — Előnyös fizetési feltételek.

Legolcsóbb árak. — Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

J E G Y Z E T.

Van szerencsénk ezennel t. ez. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a VI. Podmaniczky-u. 14 sz. a. lévő irodánk legnagyobb részét a külső váci uton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal az ezen irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kedvére egy városi irodát tartunk fenn, va' amint, hogy ugyanott építési cikkekünk és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

Kiváló tisztelettel!

A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság igazgatósága.

GYÖRI IGNÁCZ

Debreczen, főtér, a „BIKA” szállodával szemben.

Ajánl nagyválasztékban és jutányos árak mellett

Női férfi és gyermek fehérneműeket, vászon asztal terítők, kávés és (desszert) esemege garniturok, asztalfutó, közepvédők, tálcza, kendők és disztörők készen, kezdve és előjegyezve, nagy raktár a legjobb minőségű kőző, himző és horgoló pamutok, selymek és mindennemű rövidárak és szabó kel- lékekben.

Menyasszonyi

KOSZORÚK

és

FÁTYOLOK.

Csipke

és csipke-

függönyök,

szallag

rüsch, bodrok,

valódi francia szabású

vállfűzők

czérna, selyem és glace kezlyük,

legújabb női trico derakak

és blusok, fiú és leány ruhács-

kák, trikó, terno, D'lain és fou-

léból, női és gyermek diszköté-

nyek és ruhavédők.

Férfi, női és gyermek harisnyák.

Mindennemű gyermek kelengyék

és keresztelő készletek.

GYÖRI IGNÁCZ

Debreczen, főtér, a „BIKA” szállodával szemben.

Alapítottatott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntödéje

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezeték berendezését városok, földbirtokosok és magánk részére, modern technici alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK

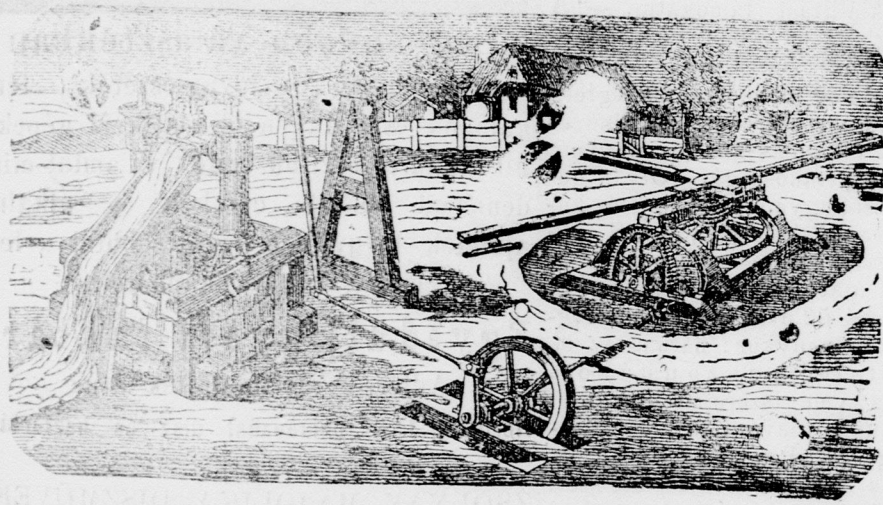
felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFOLDI SZIVATTYU GYÁR.

Debreczen, 1889. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr”, könyvnyomdájában Séchény-utca SIMON-ház

Szerkesztő...
előzetési pe...
valamin...
minden k...
Hármentel...
XV...
He...
A hely...
Az...
nünket...
emberi...
mely ar...
lemben...
várost...
vagy lak...
jűk mag...
nem lehe...
tékben...
mindnyá...
is, hogy...
jei, örö...
ben, hirt...
ditjuk...
gondolko...
vében ez...
tétét, a...
„Senki...
És...
hogy, ha...
reczen...
akár szab...
rammal...
ezen vá...
nek ma...
lett vol...
leg el is...
gét olya...
az orszá...
hasznos...
Azt...
a válasz...
mellett...
gos kép...
helyi há...
tő. El...
Debrecz...
elvi va...
nem he...
méltó...
villi elő...
születés...
Nem is...
Debrecz...
három...
Degenfe...
sem he...
függetle...
beli m...
sem Ti...
és Thal...
Debrecz...
midő...
város j...
választ...
egy ne...
közlebe...
füzni és...
már elle...
reczen...
mind a...
terén el...
lyi haza...
egyezik...
választá...
Az...
ság elv...
személy...
emelni...
tást ter...
De eg...
Mert...
egy ha...
ságtól...
Ennek...
hetjük...
kevésb...
életünk...
T